

гуманістичних засадах, з метою зосередження на потребах, творчих здібностях кожного учня, забезпечення їх фізичного та емоційного благополуччя.

Реалізація зазначених завдань сприятиме не лише повноцінному і послідовному оволодінню старшокласниками теоретичним матеріалом економічних дисциплін, а й слугуватиме формуванню у них належній підготовці до організаторської діяльності.

Список використаних джерел:

1. *Державний стандарт базової і повної середньої освіти // Ін форм. Збірник Міністерства освіти і науки України. – К, Педагогічна преса, 2004. – С.5-60.*
2. *Книга вчителя економіки: Довідково-методичне видання / Упоряд. Н.В. Бескова, В.М. Проценко. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. – 256с.*
3. *Основи економіки: Програми для загальноосвітніх навчальних закладів загальноосвітнього, природничо-математичного та технологічного напрямків навчання. – К: Шкільний світ, 2001. – 47с.*
4. *Паламарчук В.Ф. Технеінтелектус (технологія інтелектуальної діяльності учнів). – К.: АПН України, 1999. – 92 с.*
5. *Русова Софія. Дидактика. – Вибр. пед. твори: У 2 кн. Кн. 1 / За ред. Е.І. Коваленко; Упоряд., передм., прим. Е.І. Коваленко, І.М. Пінчук. – К.: Либідь, 1997. – С.34-42.*

Annotation. *In the scientific article there are the ground pedagogical terms of efficiency of preparation of pupils of higher forms of economic type of studies to organizational activity in the educational-educating process of general school.*

Key words: *economic type of studies, organizational activity, economic knowledges, educatio-naleducating process.*

УДК 330.522:330.564

Л.А. Підпригора, старший викладач Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

В статті визначені основні перспективи розвитку державної власності в економіці України, зокрема утвердження її нової соціально-економічної ролі. Автор звертає увагу на важливість їх врахування у стратегії соціально-економічного розвитку України.

Ключові слова: *розвиток, державна власність, інновації, економічна безпека, соціалізація.*

У сучасній вітчизняній економічній думці тривалий час точиться дискусія стосовно перспектив розвитку державної власності в економіці України. Одні дослідники намагаються довести, що державна власність суперечить ринковими принципами господарювання, тоді як інші наполягають – без державної власності неможлива сучасна економіка та економічний прогрес.

Безперечно, розвиток державної власності в економіці України відбувається в руслі розвитку відносин власності. Думається, сьогодні вкрай важливо визнати, що державна власність у взаємодії з іншими формами власності є необхідним елементом відносин власності в економіці України, та з'ясувати перспективи її розвитку.

У різні часи проблему розвитку державної власності розглядали такі зарубіжні та вітчизняні економісти як, А.Алчіан, А.Берлі, Г.Дем-сец Ф.Енгельс, К.Маркс, Дж.Робінсон, Дж.Стігліц, О.Уільямсон, Л.Абалкін, М.Білик, В.Геєць, О.Гош, П.Єщенко, І.Лазня, І.Лукінов, А.Покритан, В.Радченко, В.Рибалкін та інші. Однак вони, переважно, акцентували увагу на еволюції ролі державної власності в ринковій економіці розвинутих країн та в перехідній економіці України. Ми думаємо, що важливо також зупинитися на визначенні перспектив розвитку державної власності у вітчизняній економіці.

Еволюцію капіталістичної власності трактують як процес кількісно-якісних перетворень при переході від менш розвинутих форм капіталістичної власності до більш розвинутих та їх діалектичного заперечення зумовлений розвитком технологічного способу виробництва властивих йому законів і суперечностей [3, с.370]. Технологічний спосіб виробництва являє собою єдність і взаємозалежність двох сторін – продуктивних сил і виробничих відносин. Зважаючи на це, розвиток державної власності носить об'єктивний характер та передбачає їх кількісне і якісне оновлення відповідно до прогресивних змін у продуктивних силах та основоположних засад моделі економіки.

Стрімкий розвиток продуктивних сил в економіці України узгоджується зі світовими новітніми тенденціями. Провідні вітчизняні вчені-економісти відмічають, що "найважливішою особливістю розвитку української економіки сьогодні та в найближчій перспективі є те що на процеси ринкового

трансформування і відновлення раніше досягнутого статусу індустріально-розвинутої країни накладаються дві загальносвітові тенденції – глобалізації та інформатизації, тобто переростання індустріальної економіки в постіндустріальну, для якої характерний новий технологічний спосіб виробництва" [1, с. 19]. Саме держава повинна стати ініціатором проведення інноваційно-структурної перебудови економіки через державне інвестування венчурних промислових проєктів, поширення державної власності на інформаційну продукцію: галузеві наукові дослідження, інформаційні системи, інформаційні ресурси, створення умов зростання інформаційної індустрії поліпшення умов доступу до інформації тощо.

Ефективна інтеграція економіки України у світову може відбуватися тільки за умови досягнення високого рівня конкурентоспроможності господарюючих суб'єктів. Оскільки основою сучасної конкурентоспроможності є інновації, то піднесення цих комплексів передбачає відповідну економічну політику, спрямовану на організаційну та технічну модернізацію, покращення фінансування, реструктуризацію галузевої науки та залучення вчених, конструкторів і кваліфікованих робітників. Досвід країн Великої сімки та нових індустріальних країн свідчить – ще однією важливою умовою конкурентоспроможності є відновлення високого рівня концентрації виробництва [4, с. 21]. Все це закономірно веде до утвердження державної власності. З одного боку саме вона виступає інструментом цільового впровадження і поширення інновацій: за останні роки державна власність лідирує за кількістю виконаних науково-дослідних та науково-технічних робіт, за обсягами внутрішніх поточних витрат на наукові та науково-технічні роботи за часткою промислових підприємств, які впроваджували інновації, за часткою підприємств, які відвантажували інноваційну продукцію [5, с. 140; 164; 172; 248]. А з іншого, незважаючи на певні обмеження державна монополія має суттєві переваги над приватною: акумуляція, розподіл ресурсів та організація зовнішньоекономічної діяльності в інтересах національної економіки, проведення фундаментальних досліджень за кошти держбюджету, контроль та регулювання національної економіки на макrorівні тощо [2, с. 3].

Дослідники наголошують, що у своєму розвитку сучасна економіка переходить до інтелектуально-інформаційної стадії, що свідчить про особливу роль інтелекту людини як основної продуктивної сили суспільства. На тлі зростання значення індустрії інформаційно-комп'ютерних технологій і комунікацій, все більшої ваги набуває розвиток галузей, які забезпечують удосконалення і зростання людського капіталу – фундаментальної науки, освіти, охорони здоров'я. Оскільки ринок не створює внутрішніх стимулів для розвитку цих галузей, традиційно ними опікується держава. Саме тому основу цих сфер представляють об'єкти державної власності.

Глобалізація відкриває перед економікою України широкі можливості та водночас створює значні загрози. Значний рівень диференціації добробуту та низькі доходи населення, технологічна відсталість гострий дефіцит інвестиційних ресурсів, значна частка сировинних та енергомістких галузей у структурі промислового виробництва, відсутність власних транснаціональних корпорацій значно послаблює позиції вітчизняної економіки. В умовах посилення міжнародної конкуренції, зростання еміграції вітчизняних трудових ресурсів, інтервенції іноземного капіталу та з огляду на постійне зростання цін на енергоносії доводиться говорити про реальну загрозу національній економічній безпеці України. Захист економічної безпеки завжди був виключно прерогативою держави. Враховуючи природне прагнення приватного капіталу реалізувати власні інтереси за будь-яких умов, часто навіть на шкоду національним інтересам, матеріальною основою такої незалежності слід вважати державну власність на стратегічні об'єкти та природні монополії як запоруку належного рівня життєзабезпечення суспільства, гарантію особливої секретності технології виробництва та продукції, підвищеної мобілізаційної готовності, екологічної безпеки та збереження від незворотного виснаження ресурсного запасу.

Ринкове середовище та конкурентні умови господарювання вимагають від державної власності нових форм господарювання та зміну їх цільової орієнтації. Йдеться про комерціалізацію значної частини державних підприємств та їх орієнтацію на потреби споживачів. Підвищення економічної ефективності об'єктів державної власності стає не тільки умовою їх життєздатності, а й важливим джерелом стабільного наповнення державного бюджету.

Однією з найважливіших характеристик соціально-спрямованої системи власності є соціально спрямованій системі власності, тобто певна рівновага і конкуренція між різними формами власності, тобто і масштаби, і об'єктний склад, і роль в економіці повинні чітко обумовлюватися суспільними інтересами і цінностями. Зважаючи на особливе походження вітчизняної державної власності (вона створена працею багатьох поколінь) та відповідне ставлення до неї суспільства (за результатами соціологічних досліджень переважна більшість населення негативно сприймають приватизацію), завданням держави як власника є забезпечення конкурентоспроможності державної власності. Для цього необхідно чітко усвідомити, що держава повинна захищати і примножувати свою власність, піклуватися про її ефективність і розвиток.

Список використаних джерел:

1. Богиня Д., Волинський Г. Структурна перебудова економіки в умовах глобалізації та інформатизації // Економіка України. – 2003. – №7. – С. 19-28.
2. Головінов О. Державна власність: ретроспективний аналіз та сучасні концептуальні підходи // <http://intellect.org.ua>.
3. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.1 /Редкол.:...С.В.Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр "Академія", 2000. – С.370.
4. Кіндзерський Ю., Паламарчук Г. Проблеми національної конкурентоспроможності та пріоритети конкурентної політики України // Економіка України. – 2006. – №8. – С.19-29.
5. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Статистичний збірник. Держкомстат. – К. 2004. – С. 140, 164, 172, 248.

Annotation. In clause the basic prospects of development of a state ownership in economy of Ukraine, namely statement of its new socio economic role are determined. The author offers to take into account them in strategy of socio economic development of Ukraine.

Key words: development, state ownership, інновації, economic safety, social orientation.

УДК 331.53.56

О.М. Титаренко, старший викладач Кам'янець-Подільського національного університету.

СУЧАСНИЙ СТАН ЗАЙНЯТОСТІ ТА БЕЗРОБІТТЯ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РИНКУ ПРАЦІ

В статті висвітлені проблеми, які виникли на національному ринку праці щодо зайнятості та безробіття, розкриті актуальні проблеми щодо використання трудових ресурсів.

Ключові слова: зайнятість, безробіття, ринок праці, трудові ресурси, кадровий потенціал.

Мстою даної статті є: дослідження проблем зайнятості та безробіття на національному ринку праці.

Сучасний ринок праці має безліч проблем, які пов'язані з реформуванням соціально-економічних відносин на Україні. Найбільш гострою проблемою українського ринку праці є неофіційна зайнятість. Основними завданнями щодо підвищення зайнятості населення є: підвищення добробуту громадян, створення нових робітничих місць з більшою оплатою праці, підвищення доступності та якості освіти тощо.

Перехід на економічні методи управління потребує ефективного використання людського економічного росту у країнах з розвинутою економічною якістю робочої сили, як ключового фактору.

Питанням зайнятості та безробіття в економічній науці присвячені праці таких видатних вчених, як: А. Маршал, А. Сміт, Д. Рікардо, К. Маркс, Ф. Кене. Питанням удосконалення професійної зайнятості в Україні присвячені публікації науковців: Е. Лібанової, Д. Богині, І. Бондар, Ю. Краснова, А. Руснака, А. Колота, В. Савченко, В. Покришчука, Н. Ушенко, О. Кузнєцова, О. Пазюк, О. Пономарьової, М. Ярошенко та ін. У своїх роботах основну увагу вони приділяють проблемам розширення професійної зайнятості населення, зниження безробіття та державного регулювання цими важливими процесами.

У широкому розумінні сучасне поняття зайнятості є певною сукупністю соціально-трудоких відносин між людьми з приводу:

- по-перше, забезпечення населення робочими місцями;
- по-друге, формування, розподілу, і перерозподілу трудових ресурсів з мстою участі у суспільнокорисній праці;
- по-третє, забезпечення розширеного відтворення робочої сили.

Соціальна сутність зайнятості відображає необхідність особи в самовираженні і самостверженні через суспільно-корисну працю, а також ступінь задоволення в доходах своїх потреб при певному рівні соціально-економічної політики держави. Звідси впливають і основні функції зайнятості населення:

- забезпечення життєдіяльності і розвитку суспільства, в тому числі його непрацездатних членів;
- забезпечення життєдіяльності і розвитку особистості;
- забезпечення якості робочої сили.

Політика держави повинна бути спрямована на підвищення рівня зайнятості, тобто забезпечення можливості, продуктивності, зайнятості населення, а саме: підвищення конкурентоспроможності робочої сили, збільшення попиту на робочу силу з боку державного та приватного секторів економіки, формування вітчизняного кадрового потенціалу.